

maken gaandeweg gebruik van de vliegopening van de kast, terwijl een deel nog het vlieggat van de korf benut.

Koningin verhuist naar kast

Na ongeveer drie weken zien we dat ook de koningin zich in het kastdeel bevindt en vermoedelijk al aan de leg is. Dat is het moment, dat we onder de dekplank, waarop de korf staat, een koninginrooster plaatsen. Twaalf dagen nadien is er in de korf geen open broed meer, na nogmaals twaalf dagen is al het broed in de korf uitgelopen. Dan is het moment aangebroken om het rooster te vervangen door een normale dekplank met bijenuitlaat. Voorts wordt dan het vlieggat van de korf gedicht.

Een paar dagen nadien is de korf rijp om geslacht te worden. Wel moeten we ervoor zorgen, dat het kastdeel, waarin alle bijen zich nu bevinden, extra ruimte krijgt om het sterke volk toekomstperspectief te bieden. Zou het wegens ruimtegebrek gaan zwermen dan is zulks een kwalijke zaak. Het loopt overigens tegen begin augustus, zodat het volk gereed gemaakt moet worden voor de heide.

Slachten van de korf

De korf wordt nu op beheerste wijze met beide

zijanten, één voor één, voorzichtig op de grond getikt, waarna de negen raten loskomen van de korf en verwijderd kunnen worden. Het gebruik van een korfmes is soms raadzaam. Dan begint het oogstfeest. Vervolgens neemt mijn vrouw, doorgaans juist op dat moment, mij het werk uit handen en plaatst al die mooie stukken raatwerk op een tafel. Dat wordt vervolgens met behulp van een mes gesplitst in honing in maagdelijke, en honing in ex-bebroede raten. Laatstgenoemde raten worden leeg geslingerd. Bij gebrek aan een slinger wordt de honing uit dit raatwerk ook wel met de handen (voorzien van plastic handschoenen) uitgekneet en via een dubbelzeef (c.q. vergiet) opgevangen in een honingemmer. De aardigheid is nu om deze honing deels in potjes te doen, waarna de resterende brokken maagdelijke raathoning, mede als blikvanger, eveneens in die potjes worden gedeponeerd.

De Amerikanen noemen dat 'chunckhoney', terwijl de Duitsers de producten van korfmakers vaak aanmerken als 'Pollenhoning', met name vanwege de grote rijkdom aan pollen in pershoning.

Aanvullende informatie over de 'Korfimkerij' is verkrijgbaar in het gelijknamige boek van J.J. Speelziek in het Bijenhuis te Wageningen.

249

bijen

ECONOMIE

Wat kost dat nou, zo'n potje honing?

Wat kost dat nou, zo'n potje honing? vroeg mijn vriend. Ik verkoop het voor 6 gulden per potje zei ik. Nee, dat bedoel ik niet, zei mijn vriend. Ik weet wel dat je het voor 6 gulden verkoopt. Dat is heel wat meer dan bij Albert Heijn, maar jij hebt echte Wassenaarse honing. Wat uit Wassenaar komt is natuurlijk altijd een beetje duur, maar ik vind hem lekker en ik betaal je er graag voor. Wat ik bedoel is, wat het je kost om die honing te maken, zodat ik een idee heb van wat je er nu eigenlijk aan verdient. Dat zal wel niet weinig zijn.

Ik weet niet precies wat het kost, zei ik, maar ik kan het wel even voor je uitrekenen, ik heb toevallig de prijslijst van het Bijenhuis hier liggen. Wèl in guldens nog.

Laat eens kijken, ik had dit jaar 10 kasten bijen, 5 volwassen en 5 jonge. De volwassen kasten gaven me gemiddeld 20 kg honing, dat is dus 100 kg geoogst. Ik ben natuurlijk zelf mijn eigen beste klant, maar er

bleven dit jaar 85 kg over voor de verkoop. Die 15 kg die je zelf opeet moet je bij je inkomen tellen, zei mijn vriend. Nee, zei ik, dat doe ik niet, want in de bijbel staat geschreven dat men de dorsende os de haver niet mag onthouden. Bovendien is honing voor mij net als voor jou de lucht die je inademt. Vooruit dan maar, zei mijn vriend, je hebt dus 170 maal f 6,- is f 1.020,- binnengehaald. Ja, zei ik, in feite 152 potjes van 500 gram en 36 potjes van 250 gram, maar dat maakt weinig uit. Die potjes kosten natuurlijk geld en de etiketten kosten ook nog een dubbeltje per stuk. Samen komt dat voor de verpakking op f 145,75. Verder moet ik de bijen natuurlijk suiker geven in plaats van de honing die ik eruit gehaald heb. Ik heb 8 volkeren ingewinterd. Dat kost f 29,95 per stuk ofwel f 239,60 totaal. Dan hou je toch nog zo'n f 3,73 per potje over, zei mijn vriend.

Dat klopt, zei ik, maar wacht even, ik heb ook nog wat andere kosten. Tel dit even op: een pak tabak

voor mijn pijp (f 6,50), 2 kilo wasbodems om nieuwe ramen te maken (f 36,50), ik heb een nieuwe kast gekocht met een broedkamer erop, want er was een kast aan vervanging toe (f420,95), wat draad om raampjes te bespannen (f10,50), een paar nieuwe handschoenen (f 29,95), een pot verf voor wat onderhoudswerk (f 11,95 bij de Hema), een fles ijsazijn, je weet wel tegen de wasmot (f 9,95) en 2 pakken Apistan tegen de varroamijt (f 106,50). Samen f 632,35 meldde mijn vriend. Hm, je maakt nog maar 2 cent per potje.

Ja, zei ik, en ik moet nog rekening houden met wat indirecte kosten: ik betaal de gemeente huur voor de grond waar mijn bijen staan. Met de prijsindexclausule is dat inmiddels f 224,80 per jaar (vooruit te voldoen).

250 Dit voorjaar heb ik het dak van mijn stal moeten vernieuwen: 13 golfplaten à f 15,40 plus 2 potten verf à f 11,95 Samen f 224,10. Ik heb de stal en de kasten indertijd overgenomen voor f 1.000,- en mijn slinger kostte f 445,-. Dat schrijf ik in 10 jaar af, dus dat is f 144,50 per jaar. Mijn vriend zei even niets.

En dan moet ik natuurlijk nog de manuren rekenen, zei ik. Volgens mijn tijdverantwoording werk ik in de winter 2 uur per week aan mijn bijen, alleen een

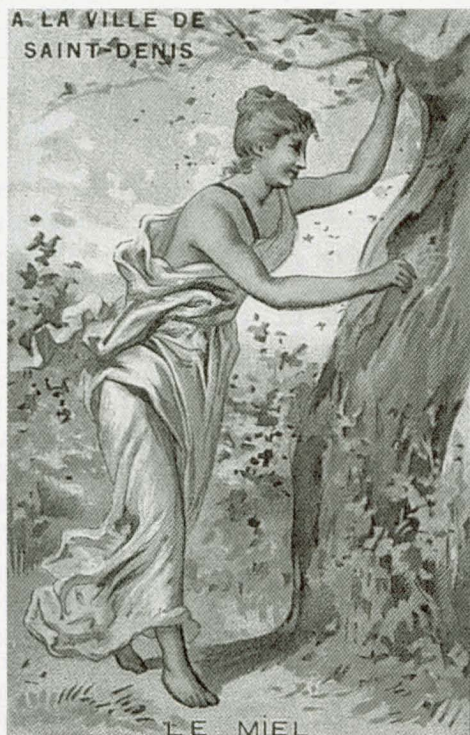
beetje bijhouden en zo. In het voorjaar ben je er echt druk mee, zo'n anderhalve dag ofwel 12 uur per week, totaal 144 uur in normale werktijd plus nog zo nu en dan wat nachtwerk, nog eens 12 uur extra. In de zomer is het wat minder. Je vangt eens een zwerm en oogst wat honing. Volgens mijn boekhouding 96 uur. In de herfst is het voornamelijk voeren en onderhoudswerk: 48 uur. Alles bij elkaar dus 312 uur plus 12 uur overwerk. Ik noem het overwerk apart, omdat daar volgens de imkers CAO een toeslag voor geldt. Voor de normale uren staat er voor een Imker A (dat ben ik, meer dan 10 jaar ervaring), een uurtarief van f 96,50 en voor overwerk f144,75. Mijn normale werk betaalt ongeveer 2 keer zoveel, maar ja, dit is liefhebberij. Totale salaris dus f 31.845,-. Daar komt nog 21% pensioen en sociale lasten bij, qua kosten: f 38.532,45.

Dus als ik het zo uitreken, zei mijn vriend, kost jouw honing bij elkaar f 40.143,45. Dat is dus f 236,14 per potje. Beetje duur. Laten we het eens in Euro's uitdrukken: 107 Euro 33. Klinkt al wat beter, maar het is toch nog vrij duur. Maar wacht eens, je bent nog iets vergeten, je maakt immers ook propolis. O ja, zei ik, dat is waar ook, twee potjes propolis. Die heb ik verkocht voor een tientje per stuk. Dat moet ik van de kosten aftrekken. Dan is het dus nog f 236,02 per potje voor de honing. Ik geloof toch dat ik de verkoopprijs misschien een beetje omhoog moet doen. Maar mag dat wel van de minister, in deze tijd van de Euroconversie?

We keken elkaar even aan. Maar gelukkig is mijn vriend heel slim. Volgens mij moet je het anders doen. Ik hoor dat je bij de bijenhoudersvereniging honing kunt kopen voor f 5,- per potje. Dat is dus je vervangingsprijs en die moet je als kostprijs aanhouden. Je verkoopt het voor f 6,-, dus een marge van 17%. Geen gekke business. Dan hou je de propolis nog over. Als je de kostprijs van de honing op f 5,- stelt, dan blijft er voor de kosten van de propolis f 39.293,45 over. Dat is dus f 19.646,72 per potje van 75 gram. In Euro maar € 8.930,33. Lijkt heel wat, maar propolis is een fantastisch geneesmiddel en gezondheidszorg is nou eenmaal duur, dat weet iedereen. Trouwens, als je het wat verdunt, dan kun je er wel 100 hele kleine potjes van maken. Die verkoop je voor, zeg € 149,99 per stuk. Gouwe handel, man.

Dank je wel, zei ik. Ik ben blij dat je even langs gekomen bent. Je hebt mijn inzicht verrijkt. Wil je een heel klein potje propolis van me kopen?

Klaas van der Poel

Reclameprentje kleurenlitho begin 20^e eeuw. Uitgegeven door een modehuis te Parijs.